

bijna nooit ter Synagoge komen.
 Op de Nieuwjaarsdag worden, naar Joodse mening, door God, den Here, de boeken voor het nieuwe jaar, het boek des doods en dat des levens, na het houden van gericht, aangelegd — en op de Grote Verzoendag worden deze boeken verzegeld. Uriel Birnbaum heeft in zijn: „In Gottes Krieg“, de bundel sonnetten uit de oorlogstijd, ook over beide dagen poëtische ontboezemingen ten beste gegeven. En over het slot van de Grote Verzoendag, als de Joden moe zijn van het bidden en vasten, vier en twintig uur lang, heeft Rosenfeld in zijn Ghetto-liederen het weemoedige vers geschreven: Jomkipur-abend, waarvan de vertaling slechts een zwakke indruk geeft:

AVOND VAN DEN GROOTEN VERZOENDAG.

De rouw ligt over 't Godshuis;
 De zielelichten gaan al uit;
 De bidders zijn moede en mat en bleek,
 De zanger is heesch en zwak is de bas;
 In 't koor verlangen de jongens naar rust.
 Tien verzen nog en dan kan het gebedenboek dicht.
 Nu beëindigt elke Jood zijn gebed,
 Spoedig is 't Nيله, de feestdag is voorbij.
 Nu klinkt en schalt het: „Het komende jaar.“
 De tempel is leeg — er is niemand meer daar.

Ik sta bij het altaar en denk bij mijzelf:
 En wat komt later, als de deur is gesloten?

Ook aan het Chanoeka-feest, in 't Nieuwe Testament (Joh. 10 : 22) „het feest der vernieuwing des tempels“ geheten, waarop 8 dagen lang lichten branden ter herinnering aan de reiniging van de tempel in de dagen der Makkabeën, heeft Rosenfeld in zijn Ghetto-liederen een vers gewijd.

Het Poeriem-feest is het feest ter gedachtenis aan de bevrijding uit Naämans boze lagen. Ook hierover staan in de verzen van Budko en Nadel feestgedichten, waarvan wij alleen de vertaling geven zullen:

Juda, wie u bestrijdt,
 Zal nooit overwinnen.
 Wie u bestrijdt,
 Die bestrijdt den Helper der wereld,
 Hij moet de nederlaag lijden!

„Er is een volk,
 Verstrooid in heel de wereld,
 Het laat geen anderen God,
 Geen andere leer ook gelden.“

Wat echter laat het gelden?
 Den God aller menschenkinderen,
 Niet meer, niet minder.

Joden in de Synagoge op Grote Verzoendag.

Denkt na, gij volken!
 Was er ooit een volk,
 Dat aan het heil der wereld gedacht heeft?
 Heeft ooit een volk gedorst
 Naar Goddelijke, niet naar menselijke macht, —
 Om Messiaansch de volken bij te staan,

Om voor hen uit te zien om 't heil hun te verschaffen?
 Dit is hun uitverkorenheid,
 Dit is hun laatste loon,
 Dit is enkel hun begeeren en verwinnen —
 Juda, wie u bestrijdt,
 Hij moet de nederlaag lijden!

Moeten wij niet, als wij zo het Joodse godsdienstige feestjaar en de uitingen daarvan in de Joodse poëzie van de tegenwoordige tijd bezien, als wij bemerken, hoe de harten vol treuring en hoop zich uiten in de zangen, het erkennen, dat er toch ook nu nog, bij het grote verval, dat wij onder de Joden zien, een naglans is van het licht, dat oudtijds onder Israël scheen, en dat ons nog tegenstraalt in blijde glans, in 's Heren Woord?

OTTO VAN TUSSENBROEK

Gedreven deksel, een suggestie van de zee.

metaaldrijfwerk van f. zwollo jr.

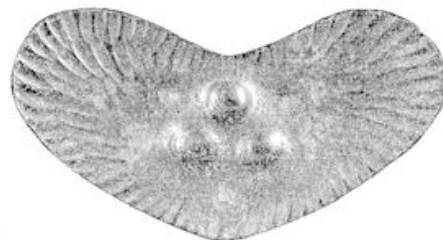
Als ooit de oude zegswijze bewaarheid werd dat de appel niet ver van de boom valt, dan is dit wel, in de beste zin des woords, het geval met wat de metaaldrijver F. Zwollo Jr. maakt.

Hij heeft van zijn vader, befaamd door bijzondere gaven, het vak geleerd en kent er alle knepen van, hij is door en door geschoold in deze tak van toegepaste kunst en zijn werk vertoont overigens ten duidelijkste een zekere familie-verwantschap met dat wat Zwollo Senior wist te geven. Er is in deze gang van zaken iets dat waarlijk middeneeuws mag heten en ik zeg dit, als modern geaard beoordelaar stellig niet in enigerlei afkeurende zin of met de bedoeling de hier te bespreken werkstukken ouderwets te noemen. Ik zeg dit om duidelijk naar voren te brengen dat juist, zoals bij het oude gildenwezen, juist zoals in de gulden tijd der beroepskunstnijveren in vroeger eeuwen, een overgaan van gaven en kunde van vader op zoon tot uitzonderlijk geslaagde en gedegen uitkomsten kan leiden!

Ook daar waar men bij een jongere misschien graag de neiging zou willen bespeuren eens iets heel eigens, iets heel anders

te maken, waar wat meer eigengereidheid het tegendeel van onsympathiek zou mogen heten, valt het werk van den jongeren Zwollo te prijzen om bijzondere kwaliteiten want al wat hij schept toont een opmerkelijk zuiver begrip omtrent de typerende eigenschappen van de verwerkte materialen. De zg. stijkkundige bewerking der stof valt onmiddellijk op, men bemerkt aan elke hamerslag dat hier een kunstenaar doende is „alles uit het metaal te halen wat er in zit“, zoals dat heet!

De mogelijkheden bij de metaalbewerking zijn overigens evenzeer talrijk als beperkt. Wie bv. een schaal wil maken uit een plaat koper zal niet anders dan op twee manie-

Broche in tombakmetaal gedreven.

